

Uzasadnienie

Przedmiotowe rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 22 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 2016 r. poz.1943, z późn. zm.). Zmiana rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 stycznia 2002 r. *w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad* (Dz. U. z 2002 r. poz. 125, z późn. zm.), wynika z potrzeby uwzględnienia w przepisach ww. rozporządzenia nowej struktury szkół wprowadzonej ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949), zwanej dalej „ustawa – Prawo oświatowe”, a także z konieczności zapewnienia możliwości udziału w dostępnych zawodach wiedzy (konkursach, olimpiadach i turniejach) uczniów nowych typów szkół.

Celem nowelizacji jest dokonanie zmian w rozporządzeniu w zakresie dostosowania przepisów do nowej struktury szkół, a także wprowadzenie nowych rozwiązań w zakresie:

- 1) przeprowadzania olimpiad:
 - a) wprowadzenie możliwości przeprowadzania olimpiad dla uczniów szkół podstawowych;
 - b) umożliwienia w okresie przejściowym udziału w olimpiadach organizowanych dla uczniów dotychczasowych gimnazjów, uczniom szkoły podstawowej, w szczególności posiadający tytuł laureata konkursu, rekomendowani przez komisje konkursowe, czy też realizujący indywidualny program lub tok nauki;
- 2) możliwości zmiany przez kuratora oświaty regulaminów konkursów w trakcie roku szkolnego w przypadku uzasadnionej konieczności zmiany:
 - a) terminu przeprowadzenia eliminacji na poszczególnych stopniach konkursu;
 - b) kryteriów kwalifikowania uczestników do kolejnych stopni konkursu;
 - c) warunków uzyskiwania wyróżnień oraz tytułów laureata lub finalisty konkursu;
- 3) rozstrzygnięcia przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania terminu przeprowadzenia danego etapu olimpiady lub turnieju, w przypadku pokrywających się terminów wskazanych przez organizatorów.

W związku z tym, że zarówno uczniowie, nauczyciele jak i organizatorzy działań skierowanych do uczniów zdolnych, wykazują zainteresowanie szerokim uczestnictwem tych uczniów

w zawodach wiedzy na każdym etapie (szkolnym, wojewódzkim, ogólnopolskim), istotą

rozwiązań ujętych w projekcie jest stworzenie spójnej, drożnej struktury organizacji zawodów wiedzy na każdym etapie edukacyjnym, dla uczniów każdego typu szkoły, realizującej kształcenie według odpowiedniej podstawy programowej dla danego typu szkoły.

Nowelizacja przewiduje dostosowanie przepisów do nowej struktury szkół, przy jednoczesnym założeniu, że należy zapewnić równe szanse wszystkim uczniom, tj. zapewnić możliwość wzięcia udziału we wszystkich dostępnych zawodach wiedzy uczniom nowej i starej struktury szkół, a tym samym możliwości uzyskiwania uprawnień obowiązujących w systemie egzaminacyjnym i postępowaniu rekrutacyjnym. W stosunku do obecnie obowiązującego rozporządzenia, w nowelizacji rozporządzenia wprowadza się następujące zmiany.

1. Konkursy organizowane przez kuratorów oświaty.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy – Prawo oświatowe, od dnia 1 września 2017 r. będą funkcjonować szkoły podstawowe i szkoły ponadpodstawowe. Jednakże zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60 i 949), do czasu zakończenia kształcenia nadal funkcjonują dotychczasowe gimnazja. W związku z powyższym, przepisy rozporządzenia dotyczące organizowania i przeprowadzania konkursów – docelowo będą dotyczyć uczniów klas IV–VIII szkół podstawowych, natomiast w okresie przejściowym, tj. 2017/2018 i 2018/2019 także uczniów dotychczasowych gimnazjów. W przypadku uczniów dotychczasowych gimnazjów będzie zachowana możliwość organizacji konkursów przez kuratorów oświaty lub podmioty prowadzące działalność edukacyjną, którym kurator oświaty zleci zorganizowanie i przeprowadzenie konkursu w zakresie odpowiadającym danemu rodzajowi konkursu, gdyż ww. uczniowie powinni mieć dostęp do różnorodnych ścieżek umożliwiających rozwijanie zainteresowań i uzdolnień, a także możliwość wzięcia udziału w zawodach wiedzy, zgodnie z realizowaną podstawą programową.

W nowelizacji rozporządzenia wprowadza się również możliwość zmiany w ciągu roku szkolnego regulaminu konkursu organizowanego przez kuratora oświaty w przypadku uzasadnionej konieczności zmiany: terminu przeprowadzenia eliminacji na poszczególnych stopniach konkursu, zmiany kryteriów kwalifikowania uczestników do kolejnych stopni konkursu, zmiany warunków uzyskiwania wyróżnień oraz tytułów laureata lub finalisty konkursu. Obowiązujące przepisy rozporządzenia nie dawały takiej możliwości. Propozycja₂

jest uzasadniona wnioskami, interwencjami oraz petycjami kierowanymi do resortu edukacji przez rodziców, opiekunów, nauczycieli – dotyczące braku możliwości zmiany terminu etapu konkursu (w wyniku pokrywających się terminów z innymi zawodami wiedzy), braku możliwości zmiany regulaminu w zakresie warunków kwalifikowania uczestników do kolejnych stopni konkursu (np. w przypadku wystąpienia błędu w arkuszu sprawdzającym wiedzę i umiejętności uczestnika, uniemożliwiającego obiektywną ocenę prac), a tym samym – w konsekwencji brakiem możliwości zmiany warunków uzyskiwania wyróżnienia, tytułu finalisty i laureata konkursu. Projektowana regulacja ma umożliwić kuratorowi oświaty dokonanie zmian w regulaminie w trakcie roku szkolnego, pozwalających na elastyczne zarządzanie procesem organizacji konkursów, w przypadku wystąpienia obiektywnych, niezaplanowanych pomyłek lub konfliktu terminów z innymi zawodami wiedzy, mając na względzie przede wszystkim dobro uczestników konkursów.

2. Olimpiady i turnieje

Tak jak opisano powyżej, przepisy rozporządzenia dotyczące organizowania i przeprowadzania olimpiad będą docelowo dotyczyły szkół nowego typu, tj. uczniów szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych (czteroletnich liceów ogólnokształcących, pięcioletnich techników, branżowych szkół I i II stopnia), a turnieje będą organizowane i przeprowadzane dla uczniów branżowej szkoły I stopnia. Olimpiady dla uczniów szkół podstawowych w przyszłości (kolejny konkurs na organizację olimpiad będzie ogłoszony w 2019 r.), zastąpią obecnie organizowane olimpiady dla uczniów gimnazjów, a tym samym będą przygotowywać uczniów do startu w zawodach wyższego stopnia (olimpiad dla uczniów szkół ponadpodstawowych). Ogólnopolskie olimpiady dla uczniów szkół podstawowych, stanowią również możliwość szerokiego wzięcia udziału w zawodach na wysokim poziomie wymagań, a tym samym możliwość rozwoju wiedzy, zdolności i umiejętności uczniów, w tym również językowych.

Przepisy rozporządzenia dotyczące organizowania i przeprowadzania olimpiad – docelowo będą dotyczyć uczniów szkół podstawowych, natomiast w okresie przejściowym, tj. 2017/2018 i 2018/2019, także uczniów dotychczasowych gimnazjów (§ 3 projektu rozporządzenia). Zawarte na okres trzyletni umowy z organizatorami tych olimpiad w obecnym brzmieniu oznaczają, że w powyższych zawodach wiedzy mogliby wziąć udział tylko uczniowie II i III klas dotychczasowych gimnazjów. Zatem zasadnym jest umożliwienie

udziału uczniów szkół podstawowych, w tym w szczególności posiadających tytuł laureata konkursu, rekomendowanych przez komisje konkursowe oraz uczniów szkół podstawowych, którzy realizują indywidualny program lub tok nauki, rekomendowanych przez szkołę, w roku szkolnym 2017/2018 i 2018/2019, w olimpiadach dla uczniów dotychczasowych gimnazjów.

Również w celu zapewnienia możliwości rozwoju pasji, zainteresowań, uzdolnień oraz zapewnienia udziału w dostępnych ogólnopolskich zawodach wiedzy zgodnie z realizowaną podstawą programową, przewidziano organizowanie olimpiad dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, a także organizowanie turniejów dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych (w latach szkolnych 2017/2018 i 2018/2019), co odpowiednio regulują przepisy § 4 i § 5 projektu rozporządzenia. Do tej pory w olimpiadzie organizowanej dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, za zgodą komitetów okręgowych, mogli uczestniczyć laureaci konkursów, rekomendowani przez komisje konkursowe oraz uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów i zasadniczych szkół zawodowych, którzy realizują indywidualny program lub tok nauki, rekomendowani przez szkołę. Nowelizacja zakłada, że prawo do udziału w olimpiadach dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych zachowają uczniowie szkół podstawowych i uczniowie dotychczasowych gimnazjów, posiadający tytuł laureata konkursu, rekomendowani przez komisje konkursowe, a także uczniowie szkół podstawowych, uczniowie dotychczasowych gimnazjów i uczniowie klas dotychczasowych zasadniczych szkół zawodowych prowadzonych w branżowych szkołach I stopnia, którzy realizują indywidualny program lub tok nauki, rekomendowani przez szkołę. Dodatkowo zapewnione prawo do udziału w olimpiadach dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych mają uczniowie branżowej szkoły I stopnia. Taki zakres udziału w powyższych zawodach wiedzy jest podyktowany tym, że uczniowie dotychczasowych gimnazjów zachowują prawo do udziału w olimpiadzie organizowanej dla właściwego dla nich poziomu edukacyjnego.

Projekt dodatkowo przewiduje (w § 4 ust. 5 projektu rozporządzenia), że w latach szkolnych 2019/2020–2022/2023 (tj. do końca roku szkolnego, w którym ostatni rocznik uczniów czteroletniego technikum ukończy szkołę), w olimpiadach dla uczniów szkół ponadpodstawowych, będą mogli uczestniczyć uczniowie szkół ponadgimnazjalnych. Jest to uzasadnione chęcią zapewnienia równych szans, tj. możliwości udziału w ogólnopolskich zawodach wiedzy uczniom szkół starego ustroju szkół. Oznacza to, że w konkurach ogłaszanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej na organizację olimpiad i turniejów w kolejnych latach, tj. w 2019 r. oraz 2022 r. organizatorzy olimpiad dla uczniów szkół ponadpodstawowych uwzględnią ww. uczniów w docelowej grupie beneficjentów tych

rodzajów zawodów wiedzy. Jednocześnie podkreśla się, że brak odrębnych zawodów wiedzy, tj. olimpiad dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych w latach 2019–2023 wynika z faktu, że w takim przypadku należałoby przeprowadzać odrębnie dwie olimpiady z wybranego przedmiotu czy wybranej dziedziny wiedzy, dającej uprawnienia w systemie egzaminacyjnym, co organizacyjnie nie jest możliwe.

Turnieje będą organizowane dla uczniów branżowej szkoły I stopnia, a w okresie przejściowym, tj. w roku szkolnym 2017/2018 i 2018/2019 także dla uczniów klas dotychczasowych zasadniczych szkół zawodowych prowadzonych w branżowych szkołach I stopnia. Taka konstrukcja przepisów przejściowych (§5 projektu rozporządzenia) ma zapewnić kontynuację możliwości rozwoju tych uczniów poprzez udział w dostępnych zawodach wiedzy.

Przejściowo, w latach 2018 i 2019 zapewniono szeroki udział uczniów szkół podstawowych i dotychczasowych gimnazjów, posiadających tytuł laureata konkursu, rekomendowanych przez komisje konkursowe, oraz realizujących indywidualny program lub tok nauki w dostępnych, ogólnopolskich zawodach wiedzy. Wynika to z faktu odnotowania przypadków uczniów wybitnie uzdolnionych, którzy chcą podnosić swoje umiejętności poprzez udział w zawodach dla uczniów z wyższego etapu edukacyjnego.

Przepisy przejściowe rozstrzygają kwestie związane z organizacją konkursów, olimpiad i turniejów w latach 2017/2018 i 2018/2019 oraz udziału w olimpiadach organizowanych dla uczniów szkół ponadpodstawowych – uczniów szkół ponadgimnazjalnych w latach szkolnych 2019/2020–2022/2023.

Projekt nowelizacji zakłada, z uwagi na dobro uczestników, szeroki udział w dostępnych zawodach wiedzy uczniom wszystkich typów szkół (starej i nowej struktury szkół). Decyzja ta jest podyktowana założeniem, że każdy uczeń ma prawo do wzięcia udziału w dostępnych zawodach wiedzy, a tym samym do zdobycia wyróżnień: tytułów finalistów i laureatów, istotnych z punktu widzenia przepisów dotyczących postępowania rekrutacyjnego i systemu egzaminacyjnego.

W związku z powyższym, w przepisach przejściowych (§6 projektu rozporządzenia) uregulowano również kwestię konieczności dostosowania regulaminów konkursów, olimpiad i turniejów do zmian wprowadzanych nowelizacją. Konieczność ta dotyczy, regulaminów opracowanych przed wejściem w życie nowelizacji.

3. Rozstrzygnięcie przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania terminu przeprowadzenia danego etapu olimpiady lub turnieju, w przypadku pokrywających się terminów wskazanych przez organizatorów

Obecnie obowiązujące rozporządzenie nie zawiera regulacji o charakterze obligatoryjnym, dotyczącej możliwości podjęcia przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania ostatecznego rozstrzygnięcia o wyborze terminu przeprowadzenia eliminacji danej olimpiady lub turnieju w przypadku pokrywających się terminów. Regulacja ma na celu jednoznaczne określenie kompetencji ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w przypadku wystąpienia konfliktu dotyczącego wyboru terminu dotyczącego przeprowadzenia drugiego i trzeciego etapu powyższych zawodów wiedzy lub braku porozumienia w tym zakresie pomiędzy organizatorami olimpiad i turniejów.

Proponuje się aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), i w związku z tym nie podlega notyfikacji. Przedmiot regulacji nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.